

La llei de transparència a les associacions juvenils

1 gener 2017

Arran de la coneguda llei de transparència, les administracions públiques estan obligades a complir-la en els aspectes que les afecten. Es tracta de la [Llei 19/2014, de transparència, accés a la informació pública i bon govern](#), que, com veurem en aquest article, dóna compliment al principi de legalitat i de qualitat en les actuacions de les administracions públiques.

Les associacions juvenils, com a entitats relacionades amb l'Administració pública a través del finançament per a les seves campanyes de captació pública, han de complir amb una sèrie d'obligacions des del passat 1 de juliol de 2015, data en què la Llei de transparència, aprovada al final del 2014, va entrar en vigor.

Concretament, són **les entitats que reben ajuts o subvencions per més de 5.000€ anuals i que obtinguin almenys el 40% dels seus ingressos anuals a través de subvencions o ajuts públics**, les que hauran de complir els requisits que defineix la llei.

Què vol dir transparència?

La transparència, segons la llei, és una acció proactiva de l'Administració per a donar a conèixer la informació relativa als seus àmbits d'actuació i les seves obligacions, amb caràcter permanent i actualitzat, de la manera que resulti més comprensible per a les persones i per mitjà dels instruments de difusió que els

permetin un accés ampli i fàcil a les dades i els facilitin la participació en els assumptes públics.

Per què cal ser transparents?

La transparència no és una finalitat en si mateixa. La transparència és un instrument que permet assolir les finalitats pròpies de les institucions i entitats a través del coneixement efectiu de la informació que està en el seu poder, com ara millorar el coneixement de l'activitat de les administracions públiques i dels partits polítics i entitats socials; incrementar la qualitat de les seves polítiques i accions, el control i la rendició de comptes; facilitar una bona governança i una bona administració; garantir la integritat i prevenir i lluitar contra la corrupció; incrementar l'eficàcia i l'eficiència, l'afecció i la confiança de la ciutadania; enfortir la legitimació democràtica dels poders públics i contribuir al desenvolupament econòmic i social.

La normativa neix, doncs, de la necessitat de regular en l'àmbit autonòmic conceptes bàsics com la transparència, l'accés a la informació, el bon govern i el govern obert i per a poder parlar d'una Administració cada vegada més transparent a través de l'establiment d'un sistema de relació entre les persones i l'Administració i els altres subjectes obligats que es fonamenti en els punts següents:

- El coneixement de l'activitat pública
- La incentivació de la participació ciutadana
- La millora en la qualitat de la informació pública i de la gestió administrativa
- La garantia del retiment de comptes i de la responsabilitat en la gestió pública

El Parlament de Catalunya va aprovar la Llei de transparència que defineix les obligacions dels diferents subjectes (administracions, entitats, universitats, etc.) en matèria de transparència i accés a la informació a Catalunya en continguts com la informació institucional i organitzativa, la gestió econòmica i pressupostària, la informació de rellevància jurídica, la programació i la planificació, la contractació pública, l'activitat subvencional, etc.

En definitiva, aquesta llei de transparència té per objecte facilitar a la ciutadania

el coneixement de les actuacions de les administracions públiques autonòmiques així com el control i la transparència del destí dels diners públics.

Quines obligacions tenim com a associació juvenil?

La Llei de transparència està relacionada amb les entitats socials pel fet que aquestes, en molts casos, tenen finançament públic. Això fa que, en un grau o altre, **la gran majoria d'organitzacions no lucratives es vegin afectades per aquestes lleis**. El què és important, però, és que els i les joves que participen i formen part de projectes associatius interioritzin la transparència en l'associacionisme com una responsabilitat i un compromís que va més lluny que el simple compliment d'una sèrie d'obligacions legals.

Les **obligacions de transparència establertes pel títol II** afecten les associacions i fundacions, partits polítics, organitzacions sindicals i empresarials i entitats privades, que compleixen els **supòsits següents**:

- **Perceben subvencions o ajuts públics de més de 100.000 euros anuals o bé**
- **Almenys el 40% dels seus ingressos anuals procedeix de subvencions i ajuts públics, sempre que aquesta quantitat sigui de més de 5.000 euros.**

D'acord amb el que preveu l'article 15.2 de la Llei de transparència, la Llei s'aplica a les associacions i fundacions perceptores de **subvencions i ajuts públics d'un import superior a 10.000 euros**, amb l'obligació de comunicar als subjectes obligats la informació relativa a les **retribucions de llurs òrgans de direcció o administració**, a l'efecte de fer-les públiques. En els supòsits legals en què no s'apliqui un procés de concurrència per a atorgar les subvencions o els ajuts, aquesta obligació ha d'estar inclosa en l'acta o el conveni corresponent.

Com s'ha de fer pública la informació?

La llei aconsella publicar la **informació en un apartat específic sobre transparència al web de l'entitat** que de complir les següents condicions:

- La informació ha de presentar-se amb claredat, de manera estructurada i en format reutilitzable.
- La informació ha de ser veraç, objectiva i fàcilment comprensible.
- La informació que es publiqui s'ha d'actualitzar periòdicament i se n'ha de facilitar la consulta.

Cada entitat és responsable davant de tercers dels continguts informatius que es publiquen en el seu web.

Tot i això, en el cas de ser entitats sense ànim de lucre que persegueixin finalitats d'interès exclusivament social o cultural, amb un **pressupost inferior a 50.000 euros**, es podran utilitzar els mitjans electrònics posats a disposició per l'Administració Pública de la qual provingui la major part de les ajudes o subvencions públiques percebudes, tal com queda recollit a la llei.

Quina informació hem de fer pública?

La informació que la llei obliga a publicar, si es compleixen les condicions establertes esmentades, a través de la web de l'entitat és la següent:

Informació a incloure a la pàgina web de l'entitat
Finalitat i estructura organitzativa, amb el perfil i trajectòria de les persones responsables.
Informació econòmica, pressupostària i estadística. Tots els contractes obtinguts amb les administracions públiques.
Relació de convenis amb administracions públiques.
Subvencions i ajuts públics obtinguts.
Els pressupostos, amb la descripció de les principals partides pressupostàries i la informació actualitzada i comprensible.
Els comptes anuals i els informes d'auditoria de comptes.

Les retribucions percebudes anualment pels càrrecs i màxims responsables de les entitats, així com les indemnitzacions.

Què és el Portal de la transparència?

Com s'esmenta en l'article 5.5 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, s'ha creat **el Portal de la Transparència de la Generalitat de Catalunya** per a unificar tota la informació i aconseguir que les entitats subjectes a criteris de transparència activa puguin comunicar les adreces dels seus espais de transparència en un únic espai de consulta, encara que **no sigui obligatori en el cas de les associacions**.

La plataforma electrònica de publicitat a internet és un instrument bàsic i general per a facilitar a la ciutadania la informació integrada de totes les administracions públiques i que conté els enllaços amb les seues electròniques de les administracions i entitats que s'hi integren.

A la pàgina web del [Portal de Transparència a l'apartat d'associacions, fundacions i altres entitats privades](#) podeu veure que ja hi ha entitats que han inclòs la seva informació pública en els àmbits com la informació institucional i organitzativa, organització política i de personal, sobre contractes, convenis i subvencions, gestió econòmica sobre el catàleg de serveis i tràmits, etc.

I la llei de protecció de dades?

Tal com especifica l'article 24 de la Llei, la informació per a la transparència que han de difondre les associacions pot contenir dades personals, és a dir, informació referent a persones físiques identificades o identificables (noms, adreces, telèfons, adreces de correu electrònic, documents identificatius, etc.).

Per a evitar les conseqüències negatives que podria tenir això en la transparència pública i per a garantir adequadament la protecció de les dades personals, la llei de transparència reconeix que la informació directament relacionada amb l'organització, el funcionament o l'activitat pública que sigui publicada i que només contingui dades personals merament identificatives podrà ser difosa a través dels portals de transparència, llevat que hagi de prevaler la protecció de

dades personals o altres drets protegits constitucionalment. **Es tracta de fer una prèvia ponderació entre l'interès públic en la divulgació i els drets de les persones afectades a la protecció de dades.** És, doncs, una qüestió d'ètica professional i sentit comú, que a més té en compte les circumstàncies següents:

1. El temps transcorregut.
2. La finalitat de l'accés, especialment si aquesta finalitat és històrica, estadística o científica, i les garanties que s'ofereixin.
3. El fet que es tracti de dades relatives a menors d'edat.
4. El fet que pugui afectar la seguretat de les persones.

La Llei de transparència també diu que quan la informació contingui dades especialment protegides (perquè fan referència a la ideologia, a l'afiliació sindical, a la religió, a les creences, a l'origen ètnic, a la salut, a la vida sexual o a la comissió d'infraccions penals o administratives) només podran ser difoses si la persona afectada ho ha consentit expressament per escrit.

L'aplicació d'aquests criteris en els casos concrets pot resultar complexa.

Per aquest motiu, la Llei de transparència preveu que la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública, l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i la Comissió d'Accés, Avaluació i Tria Documental han d'adoptar les mesures de coordinació necessàries per a garantir una aplicació homogènia dels principis i de les regles sobre la protecció de dades personals i l'accés a la informació. Per a més informació consulteu: <http://www.gaip.cat/ca/inici/>

Fins quan l'associació estarà subjecta al règim de transparència?

La subjecció al règim de transparència es manté durant la vigència de la subvenció o l'ajut.

És aconsellable, doncs, fer constar l'inici i el final de la subjecció al règim de transparència en la memòria d'activitats que dugui a terme l'entitat al final del seu projecte o activitat.

Fàcilment podem relacionar la transparència a altres conceptes i pràctiques associatives com les bones pràctiques, els codis ètics, les certificacions, les

auditories, el bon funcionament, els plans estratègics, els codis de conducta, etc., ja que tots ells estan directament relacionats amb la transparència.

La importància de la transparència

Des del CRAJ aconsellem que des de les entitats se segueixi treballant i avançant en termes de transparència, més enllà de la legalitat. Cal que els i les joves associades interioritzin la cultura de transparència en el si de les seves entitats per a seguir enfortint la confiança social que ja tenen i que han de mantenir per a continuar essent agents de transformació social.

La transparència es converteix en **quelcom més intens i transformador que complir uns requisits legals**. Es tracta d'aprofitar aquest nou marc legal per continuar impulsant el desenvolupament dels projectes amb la tranquil·litat d'estar fent les coses correctament.

Per a ser totalment transparent en les nostres actuacions, l'eina **TransparEnt** ofereix a les entitats sense ànim de lucre recursos que els facilitin el diagnòstic de l'estat de la seva comunicació i així poder millorar-la. Es tracta d'una eina d'autodiagnòstic de la transparència per a obtenir una autoacreditació del propi nivell d'èxit. L'objectiu general del projecte és, per tant, que les entitats sense ànim de lucre incorporin el valor de la transparència i que disposin de criteris, eines, models i suport per poder-los aplicar a les seves rutines de gestió i comunicació.

Si teniu dubtes o necessiteu un cop de mà, poseu-vos en contacte amb nosaltres o demaneu-nos un assessorament gratuït escrivint a **info@crajbcn.cat**, trucant al **93 265 52 17** o per **[Telegram](#)** o **[WhatsApp](#)**.